

חוק הגיור

שו"ת מורה נבוכים

תזכיר החוק (שאושר לאחר מכן כהצעת חוק של הממשלה) הוא יוזמה של שר הפנים אריה דרעי והסיעות החרדיות, ומטרתו למנוע גיורים הנערכים בישראל מחוץ למערך הגיור שבשליטת הרבנות הראשית. החוק הונס במפתיע ובאיחור לסדר יומה של ועדת השרים לענייני חקיקה, ונדון בחטף. בעקבות ההחלטה קמה סערה ציבורית וניתנו 6 חודשים לנסות להגיע לפתרון מוסכם בסוגיית ההכרה בגיור שנערך בישראל לצורך חוק שבות. בתקופה זו החוק לא יקודם מצד אחד ובית המשפט העליון לא ייתן את פסיקתו בעניין ההכרה בגיור לא-אורתודוקסי מאידך.

להלן תשובות לשאלות שונות שחזרו על עצמן בעניין הצעת החוק.

למה עכשיו?

כי בית המשפט העליון אמר לפסוק בקרוב בעתירה שמנהלות התנועה המסורתית והתנועה הרפורמית כבר למעלה מעשור ואשר עוסקת בזכותם של גרי התנועות, שהתגיירו בארץ, לקבל אזרחות ישראלית על פי חוק השבות. בג"צ כבר הכיר בגיורים האורתודוקסים הפרטיים, כלומר כאלה הנערכים מחוץ לרבנות הראשית ("גיורי הרב קרליץ"). מבחינה משפטית מהותית מדובר במקרים דומים - ביהמ"ש אף ציין זאת באחד מדיוניו - והפסיקה הצפויה החרידה את שר הפנים דרעי ואת הרבנות הראשית. על מנת לנסות ולחסום אותה קידמו את יוזמת חקיקה שתעצור את הגיורים הפרטיים - אלה של הרב קרליץ, אלה של יוזמת 'גיור כהלכה' (גיור אורתודוקסי מתוך שיזמו רבנים מקלים בצינונת הדתית) ואלה של התנועות הלא אורתודוקסיות.

רגע, זה לא חוק שנועד למנוע גיור המוני של מסתננים ומבקשי עבודה?

לא. זה ספין שהמפלגות החרדיות וחלק מחברי 'הבית היהודי' מספרים כדי לכסות על מטרתה האמתית של הצעת החוק שהיא לחסום את הגיורים המקלים (גיורי יוזמת 'גיור כהלכה' וגיורי התנועות הלא אורתודוקסיות). התנועה המסורתית והתנועה הרפורמית הכריזו זה מכבר שהן מגיירות רק תושבי מדינה (גם תושבים ארעיים וגם תושבים קבועים). כמו כן, בית המשפט עצמו קבע שגיורו של אדם שהתגייר בישראל בזמן ששוהה שלא כדין, לא יוכר בכלל לצורך חוק השבות. בנוסף, התנועות מוכנות לרגולציה של המדינה בנושא מניעת ניצול לרעה של חוק השבות.

גם בתי הדין לגיור של התנועה המסורתית וגם בית הדין של התנועה הרפורמית מתנגדים התנגדות עמוקה לניצול של הליך הגיור לצורך "טרמפ" על אזרחות.

אבל שמעתי שהחוק רק מסדיר את הסטטוס קוו הקיים ממילא?

לא ולא. נכון להיום, סוגיית הגיור איננה מוסדרת בחקיקה. אין חוק המעניק לרבנות הראשית סמכות בלעדית בתחום הגיור. החוק המוצע ישנה לחלוטין את הסטטוס קוו, וייתן סמכות בלעדית לרבנות. מעבר לעובדה שאין לנו חושבים שיש להעמיק את אחיזת הרבנות הראשית בחיינו, הרי שהסטטוס קוו הקיים הוא שקבע שלצורך חוק השבות וחוק מרשם האוכלוסין יש מבחנים אזרחיים ולא דתיים, המתחשבים בכך שמדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי כולו. כך, למשל, גרים שהתנועה המסורתית והתנועה הרפורמית מגיירת בישראל, והינם אזרחי ישראל, יכולים כבר למעלה מעשור להירשם במרשם האוכלוסין כיהודים. כמו כן, הוכרה זכותן של התנועות הלא-אורתודוקסיות ללמד גרים בישראל ולסיים את ההליך בחו"ל (גיור המכונה "גיורי קפיצה"), מסלול בו השתמשו התנועות במשורה, ואשר אפשר לגרים לקבל הכרה כאזרחי ישראל, מתוקף חוק השבות, בשוכם ארצה. הצעת החוק מבקשת לעגן א מעמד הרבנות הראשית כפוסקת יחידה ובלעדית בתחום הגיור ובכך מסיגה את ישראל לאחור.

אגב, מה המצב היום? אתם מגיירים בישראל?

וודאי. בית הדין לגיור של התנועה המסורתית (ובדומה בית הדין של התנועה הרפורמית) מגיירים מידי שנה מאות אנשים. רוב רובם אזרחי ישראל - כלומר הגיור איננו לצרכי חוק השבות. גרים אלה יכולים להירשם במרשם האוכלוסין כיהודים, אך אינם יכולים להינשא בישראל, עקב המונופול של הרבנות הראשית על נישואין וגיורושין.

מה קורה עם הצעת החוק החדשה היום?

הצדדים, שתי התנועות הלא אורתודוקסיות מזה, וממשלת ישראל מזה, הסכימו לנסות להגיע להסכמות במשך תקופה של 6 חודשים (עד סוף שנת 2017).